

Promovarea alternativelor la pedeapsă și accesul la servicii de sănătate pentru persoanele cu tulburări legate de consumul substanțelor psihoactive și stimulatoare: 0 obligație a statului

Deși peste 36 de țări au eliminat sancțiunile penale pentru posesia de droguri în scop personal, abordările punitive în politica drogurilor rămân un factor principal care contribuie la supraaglomerarea închisorilor. Se estimează că peste 11,5 milioane de persoane la nivel mondial sunt încarcerate, iar infracțiunile legate de droguri reprezintă 22% din totalul populației penitenciarelor la nivel global.

Aceste constatări sunt reflectate de către Asociația Promo-LEX, Harm Reduction International (HRI), Penal Reform International (PRI), European Prison Litigation Network (EPLN) și Health Without Barriers într-o contribuție comună adresată Biroului Înaltului Comisar ONU pentru Drepturile Omului (OHCHR). Organizațiile semnatare evidențiază problemele semnificative cu care se confruntă consumatorii de droguri în sistemul penitenciar. Se constată că politicile în domeniul drogurilor duc la supraîncarcerarea grupurilor vulnerabile, ignorând în mod alarmant dreptul lor fundamental la sănătate.

Documentul scoate în evidență provocările specifice cu care se

confruntă populația din penitenciare și subliniază importanța asigurării accesului la servicii de reducere a riscurilor în acest mediu. Autorii remarcă necesitatea de a aborda inechitățile și deficiențele existente și de a promova politici și practici care ar asigura protecția drepturilor omului și îmbunătățirea calității vieții persoanelor aflate în detenție. Este remarcat faptul că reducerea riscurilor nu este doar o măsură sigură și rentabilă, ci și o obligație în materie de drepturi ale omului. Totuși, se constată că, în multe cazuri, accesul la servicii de reducere a riscurilor nu este disponibil pentru întreaga populație din închisori, ceea ce contravine dreptului la sănătate și promovării justiției sociale. De asemenea, autorii documentului consideră necesar asigurarea independenței personalului medical din închisori. Acesta trebuie să aibă libertatea de a acționa în conformitate cu standardele clinice și să fie protejat de orice influență nefirească.

Cu toate că dreptul internațional subliniază obligația statului de a proteja drepturile tuturor persoanelor și evidențiază necesitatea unei abordări bazate pe respectarea drepturilor omului în politicile anti-drog, consumatorii de droguri continuă să fie afectați negativ de răspunsurile punitive ale Statului, ceea ce duce la suprareprezentarea acestor grupuri în populația penitenciarelor. Datele confirmă impactul disproporționat al detenției preventive și a pedepselor cu închisoarea pentru infracțiuni legate de droguri asupra femeilor. Deși femeile reprezintă 6,9% din populația penitenciarelor la nivel mondial, acest grup a înregistrat o creștere mai rapidă decât bărbații, în creștere cu 60% între 2000 și 2022, în comparație cu 20% pentru populația masculină în aceeași perioadă, cu 35% dintre femei închise pentru infracțiuni legate de droguri la nivel global.

Potrivit avocatei Promo-LEX Nicoleta Hriplivîi: "Fenomenul răspândirii consumului de droguri sau de medicamente cu efecte similare acestora, este unul destul de înalt în Republica

Moldova și reprezintă una din cele mai grave probleme cu care se confruntă societatea în prezent. Tulburările legate de consumul de substanțe psihoactive și stimulatoare, trebuie tratat ca o boală și nu ca o crimă. Este cunoscut faptul că dependența de droguri este un comportament cronic cauzat de boală, fiind inclusă în Clasificatorul de boli al [Organizației Mondiale a Sănătății \(OMS\)](#). În țara noastră, însă, sistemul penal se concentrează cel mai des asupra consumatorilor de droguri, în loc să le ofere acces la programe integrate de tratament împotriva dependenței de droguri. Lupta principală în Moldova se poartă împotriva consumatorilor, nu împotriva traficantilor de droguri. Statul are un rol primar în responsabilitatea de a crea condițiile necesare pentru a purta o luptă reală și nu una mimată împotriva traficului de droguri. Prevenirea consumului trebuie să fie prioritară, iar persoanelor cu tulburări legate de consumul de substanțe psihoactive și stimulatoare – să li se creeze condiții pentru a primi îngrijirile medicale corespunzătoare.”

Organizațiile semnatare consideră că este necesară o schimbare de abordare a politicilor în domeniul drogurilor. În acest sens, se solicită factorilor de decizie și părților interesate să acorde prioritate drepturilor omului și să ia în considerare soluții inovatoare care să asigure demnitatea, să protejeze sănătatea și să promoveze justiția.